

HU

HU

HU

EURÓPAI BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2010.6.28.
COM(2010)335 végleges

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE A TANÁCSNAK ÉS AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK

2010. évi jelentés az Európai Unió fejlesztéspolitikájáról és külső támogatási politikájáról, valamint ezek 2009. évi végrehajtásáról

SEC(2010)773

A globális kihívásoknak való megfelelés

2009 nehéz év volt világszerte. Az élelmiszerárak 2007–2008-as válságát világszintű recessziót okozó gazdasági és pénzügyi válság súlyosbította. Az Európai Unió gyors lépéseket tett, hogy enyhítse a partnerországait sújtó kedvezőtlen hatásokat. Megerősítette arra irányuló erőfeszítéseit is, hogy a válságok ne sodorják veszélybe a millenniumi fejlesztési célok irányában az elmúlt évek során tett előrelépést.

A konkrét intézkedések egyik keretét a 2008-ban az élelmiszerárak válságának kezelésére létrehozott uniós élelmezésfinanszírozási eszköz jelentette. Az élelmiszerfinanszírozási eszköz keretén belül felajánlott 1 milliárd EUR-ból 2009 végéig 837 millió EUR került kiosztásra. Az eszköz célja az, hogy áthidalja a sürgősségi segély és a közép- és hosszú távú fejlesztési segély közötti kritikus hiányt. A 2008 második felében kezdődő gazdasági és pénzügyi válság tovább súlyosbította a helyzetet, különösen a szegényebb országokban. Becslések szerint a fejlődő országokban 40 millió és 80 millió között lehet azok száma, akiket a válságok abszolút szegénységbe taszítanak. Az Európai Bizottság 2009 áprilisában tett javaslatai alapján¹ megállapodás született egy átfogó, jól időzített, célirányos és összehangolt intézkedésekből álló csomagról. Ennek eredményeként az ún. sebezhetőségi FLEX-mechanizmus (V-FLEX) keretében már az év végéig lekötésre került 215 millió EUR annak érdekében, hogy segítséget lehessen nyújtani 11 afrikai és két karibi ország számára 2009-es költségvetésük finanszírozási hiányainak csökkentéséhez. Ebből 2009 végéig 160 millió EUR-t fizettek ki, a fennmaradó 55 millió EUR kifizetése pedig 2010 első negyedévében várható. Emellett az országstratégiai dokumentumok félidős értékelése különösen jól időzített volt, és ezáltal az EU az egyes együttműködési programokat az aktuális helyzethez tudta igazítani.

Az Európai Bizottság számos (különösen a G8, a G20 és az ENSZ keretében rendezett) nemzetközi fórumon kezdeményezően lépett fel annak érdekében, hogy teljes mértékben figyelembe vegyék a pénzügyi és gazdasági válság következtében a legszegényebb országokat érő hatásokat és ezen országok megsegítésére konkrét intézkedéseket fogadjanak el.

A 2009-es év másik meghatározó fejleményét az éghajlatváltozás hatásaival való megbirkózás érdekében tett erőfeszítések jelentették. A 2009 decemberében Koppenhágában tartott éghajlat-változási tárgyalások előkészítéseként az EU fokozta a fejlődő országbeli partnereivel folytatott együttműködés és párbeszéd intenzitását. A Bizottság *Az éghajlatváltozás kezelésére szolgáló nemzetközi finanszírozás növelése: európai tervzet a koppenhágai megállapodáshoz* címmel közleményt adott ki a fejlődő országok éghajlatváltozás elleni küzdelmének segítése érdekében.² Decemberben az EU a 2010 és 2012 között időszakra vonatkozóan évi 2,4 milliárd EUR összegű gyorsfinanszírozás nyújtásáról állapodott meg, amelynek célja, hogy segítse a fejlődő országokat az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásban és az alacsony szén-dioxid-kibocsátást célzó stratégiák irányában való elmozdulásban. Ez az intézkedés azt is célozta, hogy a fejlődő országok felkészülhessenek a hatásmérséklést és az alkalmazkodást elősegítő tevékenységekre vonatkozóan a 2012

¹ Lásd a következő dokumentumot: „A fejlődő országok támogatása a válság kezelésében”.
² COM(2009) 475 végleges, 2009.9.10.

utáni időszakra felajánlott nagyobb finanszírozási összegek kezelésére. 2009-ben a éghajlatváltozás elleni globális szövetség (GCCA) 35 millió EUR összegű előirányzatban részesült az éghajlatváltozás által leginkább fenyegetett szegény országok, különösen a legkevésbé fejlett országok és kis fejlődő szigetállamok támogatása érdekében. 2009 februárjában a Bizottság közleményt adott ki *Unió stratégia a katasztrófakockázatok csökkentésének támogatására a fejlődő országokban*³ címmel. Ennek célja, hogy csökkentse a katasztrófák terhet a leginkább veszélyeztetett országok esetében.

Az egész világra kiterjedő tevékeny kapcsolatok

2009-ben az Európai Unió csúcstalálkozókat tartott olyan kulcsfontosságú globális szereplőkkel, mint Kína, India és Oroszország.

A Latin-Amerikával való politikai kapcsolatok 2009-ben tovább erősödtek. Szeptemberben a Bizottság közleményt fogadott el, amelyben az EU és Latin-Amerika közötti kapcsolatok új szakpolitikai keretét határozta meg. A 10,8 millió EUR finanszírozást biztosító latin-amerikai beruházási keretet decemberben fogadták el, hogy a közlekedés, az energia és a környezet területére irányulóan további beruházásokat lehessen vonzani, továbbá támogatni lehessen a szociális ágazatot és a magánszektor.

2009 májusában hivatalosan megkezdődtek a tárgyalások az afrikai, karibi és csendes-óceáni (AKCS) országokkal a cotonoui megállapodás második felülvizsgálatáról. Szintén ebben az évben kezdődött el a tizedik Európai Fejlesztési Alap félidős értékelése, amely számot vet az eddig elért előrehaladással, valamint naprakésszé teszi az együttműködési stratégiát és az érintett országokra vonatkozó pénzügyi allokációkat.

A kontinens és a világ előtt álló kihívások közös kezelése érdekében az Afrikával való stratégiai kapcsolat a közös Afrika–Európai Unió stratégia keretében tovább fejlődött. Intenzívebbé vált a politikai párbeszéd, és a nyolc tematikus partnerség végrehajtási ütemterveinek létrehozásával mindkét kontinens érdekeit szolgáló, konkrét előrehaladás valósult meg.

2009-ben – az afrikai konfliktuskezelésben való határozott dél-afrikai szerepvállalásra építve – az EU és Dél-Afrika jelentős mértékben megerősítette a békével és biztonsággal kapcsolatos kérdésekről folytatott párbeszédet.

2009 júniusában tartották az első EU–Pakisztán csúcstalálkozót Brüsszelben. 2009 novemberében az Európai Unió lezárta az Irakkal való partnerségi és együttműködési megállapodásról folyó tárgyalásokat, azzal a céllal, hogy 2010-ben aláírják a megállapodást, amely első ízben nyújt alapot az EU és Irak közötti szerződéses kapcsolatokhoz.

Az európai szomszédságpolitika részeként a szomszédsági beruházási eszköz 2008 és 2009 között összesen 170 millió EUR támogatást nyújtva 25 projektet finanszírozott a közlekedés, környezet és az energia terén, valamint a szociális ágazatot és a

³ COM(2009) 84 végleges, 2009.3.4.

magánszektorra érintően. Ez hozzájárult a nemzetközi pénzügyi intézetektől származó, összesen 7,35 milliárd EUR összegű befektetések mozgósításához.

A millenniumi fejlesztési célok érdekében tett erőfeszítések

Az elmúlt években összességében előrehaladás történt a millenniumi fejlesztési célokhoz kapcsolódó számos célkitűzés és mutató tekintetében. Az előrehaladás azonban egyenetlen, és egyes országok és régiók esetében – különösen a Szubszaharai Afrikában – lemaradás tapasztalható. Ezenfelül a folyamatos előrehaladást veszélyezteti a globális gazdasági válság, amelyhez az éghajlatváltozás és az élelmiszer- és üzemanyagárhoz kapcsolódó korábbi megrázkódtatások hatása is társul.

2009 folyamán az Európai Bizottság a millenniumi fejlesztési célok legfontosabb humánfejlesztési területeire – például az egészségügyre, az oktatásra és a nemek közötti egyenlőségre – vonatkozóan előkészítő dokumentumokat állított össze. Ezen intézkedések 2010-es elfogadása fogja meghatározni a millenniumi fejlesztési célokról folyó uniós belső vitát, és részét képezi majd az ENSZ által 2010 szeptemberében a millenniumi fejlesztési célokat felülvizsgálatáról rendezett csúcstalálkozóhoz való uniós hozzájárulásnak. A Bizottság fontosnak tartja, hogy az EU átfogó megközelítést fogadjon el arról, hogy miképpen gyorsítható a millenniumi fejlesztési célok 2015-ig való megvalósítása felé való előrehaladás, és az eredmények milyen módon stabilizálhatók és tehetők fenntarthatóvá. Több kezdeményezésre is sor került, így például a fejlődő országok adóügyi kormányzásáról szóló közlemény kiadására, valamint az élelmezésbiztonság területére vonatkozó szakpolitikák felülvizsgálatára.

A Bizottság különböző eszközök és csatornák széles körét felhasználva – a költségvetéshez nyújtott támogatást is ideértve – támogatta az egészségügy, az oktatás, a foglalkoztatás, a szociális védelem és a kultúra területét, a nemzeti rendszerek megerősítése és a segélyezés nemzeti politikákhoz való igazítása céljából.

Az AIDS, a tuberkulózis és a malária elleni küzdelem globális alapjának (GFATM) vezetőségi tagjaként, valamint a 2002 és 2009 között 872,5 millió EUR biztosításával az egyik fő támogatónak számító Uniót képviselve a Bizottság továbbra is kezdeményező szerepet játszott e kezdeményezésben, és emellett az Oltóanyag- és Védőoltási Világszövetségben (GAVI) is tevékeny szerepet vállalt. Az „Oktatást mindenkinek” elnevezésű gyorsított kezdeményezés vezetőségének állandó tagjaként a Bizottság a támogatások hatékonyságát, a törekvő helyzetű államok szükségleteit és a kormányzással kapcsolatos kérdéseket helyezte az előtérbe.

A Bizottság megkétszerezte a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó millenniumi fejlesztési cél előmozdítására irányuló erőfeszítéseit. 2009-ben a felnőttkori írástudatlanság elleni küzdelem és a nők ingatlantulajdonlásának előmozdítása érdekében támogatásban részesültek a nem állami szereplők.

A 7. számú millenniumi fejlesztési céllal összhangban a Bizottság emellett olyan fontos környezeti kérdésekre is figyelmet fordított, mint az éghajlatváltozás, az elsivatagosodás, a biológiai sokféleség, a halászat és az erdőmegőrzés. Emellett folytatódott a fejlődő országok számára a többoldalú környezetvédelmi egyezmények végrehajtására való képességük fokozása érdekében nyújtott támogatás is.

Az év során a Bizottság további erőfeszítéseket tett annak érdekében, hogy javítható legyen a fejlődő országok birtokában lévő, millenniumi fejlesztési célokkal kapcsolatos adatok elérhetősége és minősége. Tanulmányok készültek az adatokról, és támogatást nyújtottak a fejlődő országok statisztikai kapacitásának fejlesztéséhez. Az előző évekhez képest sokkal biztatóbb az összkép, ugyanakkor a millenniumi fejlesztési célok megvalósításának számszerűsítését szolgáló mutatók tekintetében továbbra is jelentős hiányosságok vannak.

A szakpolitikák relevanciájának és célirányosságának fenntartása

A fejlesztési politikáról kialakított európai konszenzus⁴ keretében határozták meg első ízben az Unió és tagállamai részéről a fejlesztés közös jövőképét. A legfontosabb összetevők a következők: több és megfelelőbb támogatás, nagyobb fokú politikai koherencia a fejlesztés terén, valamint Afrika előtérbe helyezése. 2009-ben, a konszenzus elfogadása után négy évvel a Bizottság előzetes értékelést végzett ennek végrehajtásáról, és ez a fejlesztési szereplők körében széles körben elfogadott és értékes referenciává vált.

A segélyezés önmagában nem elegendő ahhoz, hogy előmozdítható legyen a legszegényebb országok fejlődése, és az Bizottság az elmúlt években komoly erőfeszítéseket tett annak érdekében, hogy minden uniós szakpolitika összhangban legyen a millenniumi fejlesztési célok megvalósítása érdekében tett lépéseivel. Ezért volt szükség a fejlesztés további előmozdítása érdekében közleményt adni ki a politikák fejlesztési célú koherenciájáról.

2009 szeptemberében a Bizottság kiadta második fő jelentését, amely 12, a fejlesztésre hatást gyakorló szakpolitikai területtel foglalkozik. Ezek a következők: kereskedelem, környezetvédelem, éghajlatváltozás, biztonság, mezőgazdaság, halászat, a globalizáció szociális dimenziója, foglalkoztatás és tisztességes munka, migráció, kutatás és innováció, információs társadalom, közlekedés és energia. A Bizottság ezenkívül a fejlesztési célok és a felelősségteljes adóügyi kormányzás között is igyekszik pozitív szinergiát találni.

A jelentés egyértelműen kimutatja, hogy szakpolitikái, eljárásai és eszközei révén milyen jelentős hatást gyakorol az Unió a fejlődő országokra. A kutatás, a környezetvédelem és az energia terén különösen kedvező eredményekkel szolgáltak az uniós szakpolitikák. A kutatás területén az EU és a fejlődő országok együttműködést folytatnak a fejlődő országok számára fontos területeken, mint amilyen pl. az egészségügy vagy az élelmezésbiztonság. Ösztönzik a fejlődő országokból származó kutatók kutatói programokban és mobilitási programokban való részvételét. A környezetvédelmi politika terén az EU vezető szerepet vállalt a Föld erdőinek védelmében. Az „Erdészeti jogszabályok végrehajtása, erdészeti irányítás és erdészeti termékek kereskedelme” (FLEGT) kezdeményezés keretén belül az EU az illegális fakitermelés elleni küzdelem jegyében csak engedéllyel rendelkező faanyagot importál partnerországaiból. Az energiaágazatban a megújulóenergia-irányelvben megállapított kötelező cél (amely arra vonatkozik, hogy a megújuló energiaforrások részaránya az EU teljes energiafogyasztásában 2020-ig 20%-ra emelkedjen) serkenteni fogja a fejlődő országokból származó

⁴

A konszenzust 2005 decemberében hagyta jóvá a Bizottság, a Tanács és a Parlament elnöke.

bioüzemanyag-exportot. A fenntarthatósági rendszer a környezetvédelmi kritériumok betartására és a harmadik országokban kiváltott esetleges kedvezőtlen gazdasági és társadalmi hatásokról való jelentéstételre kötelezi a bioüzemanyag-importőröket.

Ezen tapasztalatokra és tanulságokra alapozva a Miniszterek Tanácsa 2009 novemberében a 12 szakpolitikai terület meglévő keretein belül öt kiemelt intézkedési területet fogadott el⁵. Ezek a következők: kereskedelem és pénzügy, éghajlatváltozás, élelmezésbiztonság, migráció, valamint béke és biztonság.

Szükséges, hogy az uniós külső politikáknak a fejlesztés céljaihoz való igazítására irányuló törekvéshez a fejlődő országok megalapozott hazai szakpolitikái társuljanak. Az Unió számára a kormányzás szerepe elengedhetetlenül fontos a szegénység elleni küzdelemben, amelynek eszközéül szolgál a befektetési környezet és az államháztartás igazgatásának javítása, a korrupció csökkentése, a fejlesztés érdekében az adózásra és az adóbehajtásra vonatkozó felelősségteljes kormányzás javítása, valamint a fékeket és ellensúlyokat jelentő intézményeknek az elszámoltathatóság és az átláthatóság érdekében való megerősítése. A Bizottság elismeri, hogy a demokratikus kormányzás javítása minden egyes ország esetében belső folyamatot jelent, ugyanakkor eltökélt amellett, hogy a demokratikus kormányzás kérdésével foglalkozni kell, külön szakpolitikai területként, valamint az összes programot és ágazatot érintő átfogó problémaként egyaránt. Az EU például a partnerországokkal politikai vagy emberi jogokkal kapcsolatos kérdésekről folytatott párbeszéd során rendszeresen felveti a nemek közötti egyenlőség és a nők jogainak problémáját. Egyes országokban a Bizottság támogatást nyújt olyan projektekhez, amelyek a fegyveres konfliktusok által érintett gyermekek, valamint a gyermekek elleni erőszak problémáira irányulnak. 2009-ben először került megrendezésre az őshonos népekről, kisebbségekről és a kasztrendszeren alapuló megkülönböztetésről szóló regionális műhelytalálkozó, mely Dél- és Délkelet-Ázsiára összpontosított. Az, ha a partnerországokban felelősségteljes kormányzás működik és tisztelik az emberi jogokat, nem csupán az uniós segélynyújtás minőségét javítja, hanem az Unió alapvető értékei is ezt követelik meg.

Az európai segélyek – jelentősebb összegek, megfelelőbb felhasználás

Az EU (a 27 tagállam és a Bizottság) 2009-ben újból megerősítette vezető szerepét a hivatalos fejlesztési támogatás (ODA) nyújtása terén, annak több mint felét⁶, összesen 48,2 milliárd EUR-t biztosítva. A Bizottság egymaga 12 milliárd EUR-t kötött le, és 10 milliárd EUR-t fizetett ki.

2009-ben a Bizottság további eredményeket ért el a nyújtott segély hatékonyabbá tételében. Vezető szerepet vállalt a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet Fejlesztési Támogatási Bizottsága Fejlesztési Segítségnyújtási Bizottsága (OECD/DAC) által a segélyhatékonyságról szervezett magas szintű fórumokon elfogadott kezdeményezésekkel kapcsolatban. Annak érdekében, hogy felgyorsítható legyen az előrehaladás és a Szöulban 2011-ben megrendezésre kerülő következő

⁵ A politikák fejlesztési célú koherenciája – az egész Unióra kiterjedő megközelítés szakpolitikai keretének kialakítása (COM(2009)458 végleges).

⁶ A Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet Fejlesztési Támogatási Bizottságának (OECD/DAC) a 2004-es bővítés előtti EU-tagállamok (EU-15) közé tartozó tagjai a DAC tagjai által nyújtott hivatalos fejlesztési támogatás 56 %-át biztosítják.

fórumig kellő időben konkrét eredményeket lehessen felmutatni, a Bizottság a tagállamok között létrehozandó szinergia javításának katalizátoraként és összehangolójaként lépett fel. Így 2009 novemberében a Tanács uniós működési keretet tudott elfogadni, amely a legutóbbi, 2008-ban Accrában megrendezett fórumon elfogadott három fő segélyhatékonysági prioritást állítja a középpontba. Ezek a következők: a donorok közötti munkamegosztás révén a segélyezés szétaprózódásának csökkentése, az országos rendszerek erőteljesebb alkalmazása, és a technikai együttműködés minőségének javítása. Erre vonatkozóan a Bizottság 2009 januárjában ambiciózus cselekvési tervet fogadott el.

A Bizottság a segélyezés formája tekintetében továbbra is a költségvetés-támogatást részesíti előnyben (lásd a továbbiakban), és megreformálta a technikai támogatás módját, hogy ennek előnyös hatásai fenntarthatóbbak legyenek. Szorosabb együttműködést folytat más donorokkal, sőt néhány uniós támogatási programok végrehajtása tekintetében egyes uniós tagállamokra ruházta át a felelősséget. Az EU rendkívüli teret adott a feltétel nélküli segélyezésnek, a feltételhez kötöttségre vonatkozó megközelítésén szintén változtatott, továbbá lépéseket tett az általa nyújtott segélyek kiszámíthatóbbá és átláthatóbbá tétele érdekében.

A Bizottság szoros együttműködést folytat a nemzetközi szervezetekkel, különösen az ENSZ-szel és a Világbank-csoporttal. 2009-ben összesen 935 millió EUR-ra vonatkozó megállapodásokat írt alá az ENSZ-szervezetekkel. Ez az összeg a segélyezésre irányuló EU-kötelezettségvállalás mintegy 10 %-át jelenti. A Világbank-csoporttal aláírt megállapodások összesen 469 millió EUR-t tettek ki. Bár ezeket a forrásokat a nemzetközi szervezetek kezelik saját eljárásaiknak megfelelően, a Bizottság ellenőrzi, hogy a források kezelését megfelelően, az uniós előírásokkal és – adott esetben – az uniós eljárásokkal összhangban végzik. 2009-ben az EU operatív megállapodásokat írt alá az ilyen ellenőrzések feladatmeghatározásáról az ENSZ-szel, a Világbank-csoporttal és a Nemzetközi Valutaalappal. A Nemzetközi Valutaalappal kötött megállapodás azt is megkönnyítette, hogy a Bizottság együttműködjön az IMF pénzmosás elleni programjaiban.

Az Európai Bizottság és a helyi hatóságok közötti együttműködés tekintetében 2009-ben került sor a *Helyi hatóságok: a fejlesztés tevékeny szereplői* című, 2008-as bizottsági közleményben⁷ meghatározott stratégia első végrehajtási szakaszaira. A decentralizált együttműködés első tanácsulását 2009 decemberében rendezték meg Brüsszelben, amelyen több mint háromszázan vettek részt az Unió és a fejlődő országok helyi hatóságait képviselve. Az év során folyamatos volt a nem állami szereplőkkel való együttműködés, mind a fejlesztési stratégiák kialakításában való részvételük, mind pedig a fejlesztési fellépésekben betöltött végrehajtói szerepük tekintetében.

Költségvetéshez nyújtott támogatás

A bizottsági támogatásnyújtás előnyben részesített mechanizmusa a költségvetés támogatása, összhangban azokkal az elvekkel, amelyek a helyi felelősségvállalás fokozását, a partnerországok kapacitásfejlesztésének előmozdítását, a segélyezésnek

⁷ COM 2008(626), 2008.10.8.

a nemzeti politikához való igazítását és a támogatásnyújtás tranzakciós költségeinek csökkentését helyezik előtérbe.

A költségvetés támogatása olyan mechanizmust jelent, amelynek során a finanszírozást a kedvezményezett ország államkincstárának utalják át, amennyiben az megfelel a meghatározott kifizetési feltételeknek. 2009 folyamán a Bizottság 2,4 milliárd EUR összegű támogatási finanszírozást kötött le külső együttműködéshez ⁸ezen a módon. A finanszírozást vagy a nemzeti fejlesztési politika/stratégia végrehajtását segítő általános költségvetés-támogatásként (GBS), vagy pedig a partnerország egy bizonyos ágazat terén való fejlődését elősegítő ágazati költségvetés-támogatásként (SBS) nyújtják.

2009-ben az általános költségvetés-támogatási kötelezettségvállalások az új költségvetés-támogatási műveletek 35%-át tették ki, összesen 869 millió EUR értékben. A 23 kedvezményezett ország mindegyike az AKCS-régióban található. 2009-ben az új általános költségvetés-támogatási műveletek mintegy 10 %-a törékeny helyzetű országokra irányult (lásd a bekeretezett részt).

Az ágazati költségvetés-támogatás alkalmazása 2009-ben bizonyos mértékű növekedést mutatott. Az ágazati költségvetés-támogatási kötelezettségvállalások összege 1,6 milliárd EUR volt, amely a 2009-ben lekötött új költségvetés-támogatási műveletek kb. 65%-a. Az AKCS-régió kívülré irányuló új költségvetéshez nyújtott támogatási műveletek esetében szinte kizárólag ezt a módszert alkalmazták. Az európai szomszédságpolitikában részt vevő országokban és Dél-Afrikában a költségvetéshez nyújtott támogatási műveletek a szakoktatás és szakképzés, a közegészségügyi reform, a víz- és szennyvízgzdálkodás, a közlekedés, a környezetvédelem és foglalkoztatás, valamint az alapfokú oktatás területére összpontosultak. Ázsiában az összes kötelezettségvállalás a szociális ágazatra irányult. Latin-Amerikában a legfontosabb ágazat az oktatás és a szociális kohézió volt. Az AKCS-régióban az ágazati költségvetéshez nyújtott támogatási műveletek a hagyományos ágazatokra összpontosultak (utak, egészségügy és oktatás), miközben szerepet kapott néhány új ágazat is, mint pl. decentralizált mezőgazdaság és a humánerőforrás-fejlesztés.

A Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet Fejlesztési Támogatási Bizottsága (OECD/DAC) számára készült prezentációra alapozva az EU a költségvetéshez nyújtott támogatás értékelésének új módszertanát teszteli. 2009 folyamán Tunézia, Mali és Zambia esetében indult kísérleti értékelés. A kísérleti tesztek pozitív kimenetele esetén 2011 közepére rendelkezésre fog állni az az elfogadott módszertan, amely összes kedvezményezett országra vonatkozóan harmonizált értékelési eljárásokat tesz lehetővé.

A Bizottság 2009-ben véglegesített földrajzi alapú értékelései azt mutatják, hogy a költségvetés támogatása felé való elmozdulás szinte minden ország és régió esetében kedvező hatással volt pl. a partnerországokkal folytatott párbeszédre, a donorkoordinációra, a közpénzek kezelésére és a kedvezményezett országok szakpolitikai reformjaira. Ezek az eredmények azonban korlátozott számú eseten alapulnak és nem általánosíthatóak.

⁸

Ez az összeg csak a Europeaid Együttműködési Hivatal által kezelt segélyeket tartalmazza.

A közfinanszírozás-kezelési rendszerek megerősítése továbbra is nélkülözhetetlen a költségvetés-támogatás nyújtásához, annak biztosítása érdekében, hogy a kormányok költségvetésük felhasználását illetően elszámoltathatóak legyenek saját adófizetőikkel és az Európai Unió adófizetőivel szemben. Annak mérésére, hogy az országok előhaladást valósítanak-e meg közfinanszírozás-kezelési rendszerükön belül, a Bizottság, valamint a Világbank és más szervezetek által közösen kifejlesztett diagnosztikai eszköz, a PEFA (közkiadások pénzügyi elszámoltathatósága) alkalmazásával határozzák meg a kiindulási szinteket. 2005 júniusától 2009 végéig 105 országban hajtottak végre PEFA értékeléseket (a 105 országból 62 az AKCS-régióban található). Ez az Unió által finanszírozott költségvetés-támogatásban részesülő országok szinte mindegyikét felöleli.

A bizottsági alkalmazottak számára képzéseket szerveznek annak érdekében, hogy felkészültebbek legyenek a költségvetéshez nyújtott támogatási programok kialakítására és végrehajtására. E tanfolyamokon általában a partnerországok kormánytisztviselői és más donorszervezetek alkalmazottai is részt vehetnek.

Az Európai Bizottság meggyőződése szerint egyes instabil, krízist vagy konfliktust követő helyzetben lévő országok esetében a költségvetés támogatása jelenti a segélyezés legmegfelelőbb eszközét, még ha ezek az országok formálisan nem is felelnek meg a követelményeknek. A Bizottság úgy véli, hogy a költségvetés támogatása elősegítheti a stabilizációt és megakadályozhatja a gazdasági és politikai helyzet további romlását. Ezért 2009-ben új iránymutatást alakított ki annak érdekében, hogy a költségvetéshez nyújtott támogatás kritériumait ezen országok speciális helyzetéhez igazítsa. Ennek eredményeként a költségvetés-támogatási programokat a jövőben oly módon fogják kialakítani, hogy a kockázatok csökkentése mellett biztosítható legyen a konfliktus- vagy krízishelyzet után közvetlenül kihasználható lehetőség megfelelő alkalmazása. → **Részletesebben lásd a teljes jelentés 5.1.2. pontját.**

Eredményközpontú munka

A Bizottság komoly erőfeszítéseket tesz fejlesztési együttműködési fellépései hatásának mérésére. Ez az összes donor számára fontos prioritást jelent. Ezáltal a segélyezés oda irányítható, ahol az a legeredményesebb lehet. Eddig a donorok többsége inkább az inputokra, a támogatási összegekre és a technikai részletekre koncentrált, az eredményekre, a hatásra és a fenntarthatóságra pedig kevesebb figyelmet fordított. A projektek és programok eredményeinek, hatásának és fenntarthatóságának mérése kulcsszerepet játszik abban, hogy értékelhető legyen a segélyezés hatása a szegénység tényleges felszámolása terén.

A gyakorlatban a Bizottság az elmúlt évek során lépéseket tett annak érdekében, hogy magasabb szintű normákat vezessen be a támogatások végrehajtása, a minőség-ellenőrzés, az elszámoltathatóság és az eredményellenőrzés terén. Reformot valósított meg saját folyamataira vonatkozóan, hogy egyszerűbbé, valamint minőség- és eredményközpontúbbá tegye azokat, és összhangba hozza őket a segélyhatékonyság nemzetközi szinten elfogadott célkitűzéseivel. Emellett a Bizottság a kedvezményezettekkel és más donorokkal dinamikusabb partnerségi formákat alakított ki, valamint egyszerűsítette eljárásait és egyértelműbbé tette a teljesítési és végrehajtási szabályokat.

2009-ben a következő területekre összpontosultak az erőfeszítések:

- A segélyhatékonyság javítása érdekében a Bizottság technikai együttműködésére irányuló reform végrehajtása. Ebben a fázisban a legfőbb lépéseket az iránymutatás kialakítása és a reform eredményeinek nyomon követésére szolgáló rendszer létrehozása jelentette.
- Az uniós külső segélyezés végrehajtásának egyszerűsítése és korszerűbbé tétele érdekében 2009 során számos módszertani eszköz került elfogadásra;
- A külső támogatás megvalósításában központi vagy küldöttségi szinten részt vevő alkalmazottak szakértelmének és készségeinek fejlesztése;
- A projekt életciklusának tervezési szakaszában alkalmazott fő minőségbiztosítási eszköz felülvizsgálata. E szakértői értékelési mechanizmust – mely az oQSG nevet viseli (a Hivatal Minőségi Támogatási Csoportja) – 2009-ben a támogatható projektek és programok közel 100 %-a esetében alkalmazták.

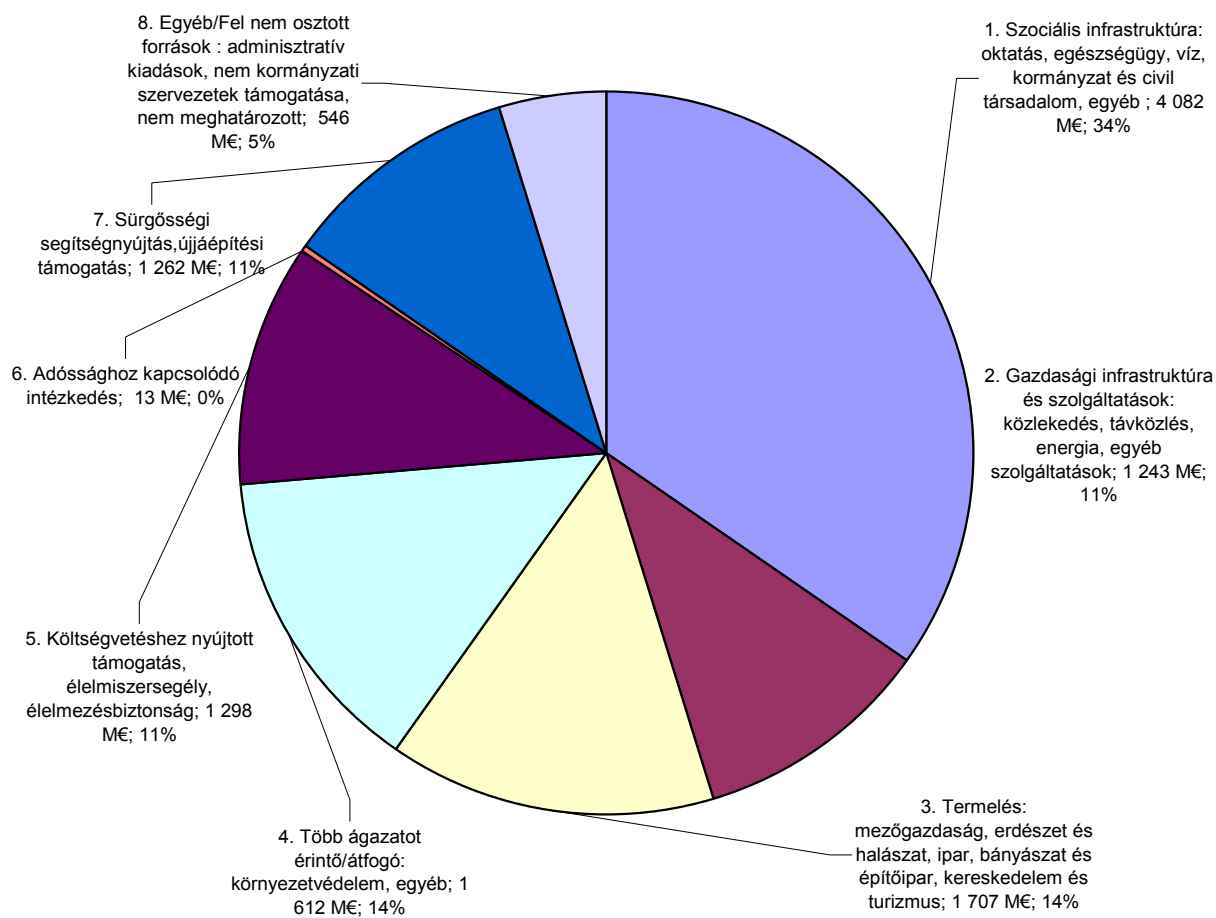
A Bizottság aktív értékelési programot működtet: 2009-ben tizenkilenc új értékelést indítottak el. A lezárt értékelésekből levont fő következtetések szerint a programozás, a végrehajtás és az eredményesség a legtöbb esetben megfelelő. A leggyengébb pontnak továbbra is a hatékonyság és a fenntarthatóság számít. Az uniós intervenciók kétségtelenül kedvező hatásokat indítanak el, ugyanakkor a partnerországok felelősségvállalását tovább kell erősíteni.

2009-ben összesen 1548 eredményorientált monitoring (ROM) jelentés készült. Ez a 2008-as adathoz képest 24 %-os emelkedést jelent. A 2009-es eredmények szerint a projektteljesítmény a 2008-as szinthez viszonyítva javulást mutat.

Összegezve, a Bizottság gyors lépéseket tett a 2008–2009 folyamán jelentkező válságok által előidézett problémák kezelése és a forrásai felhasználásával megvalósított hatás maximalizálása érdekében. Az EU bizonyosságot tett arról, hogy az új kihívásokkal való megbirkózás érdekében képes az innovációra és támogatási eszközeinek megfelelő kiigazítására. E folyamat dinamikája új szinergiákhoz és hatékonyabb eredményekhez vezetett.

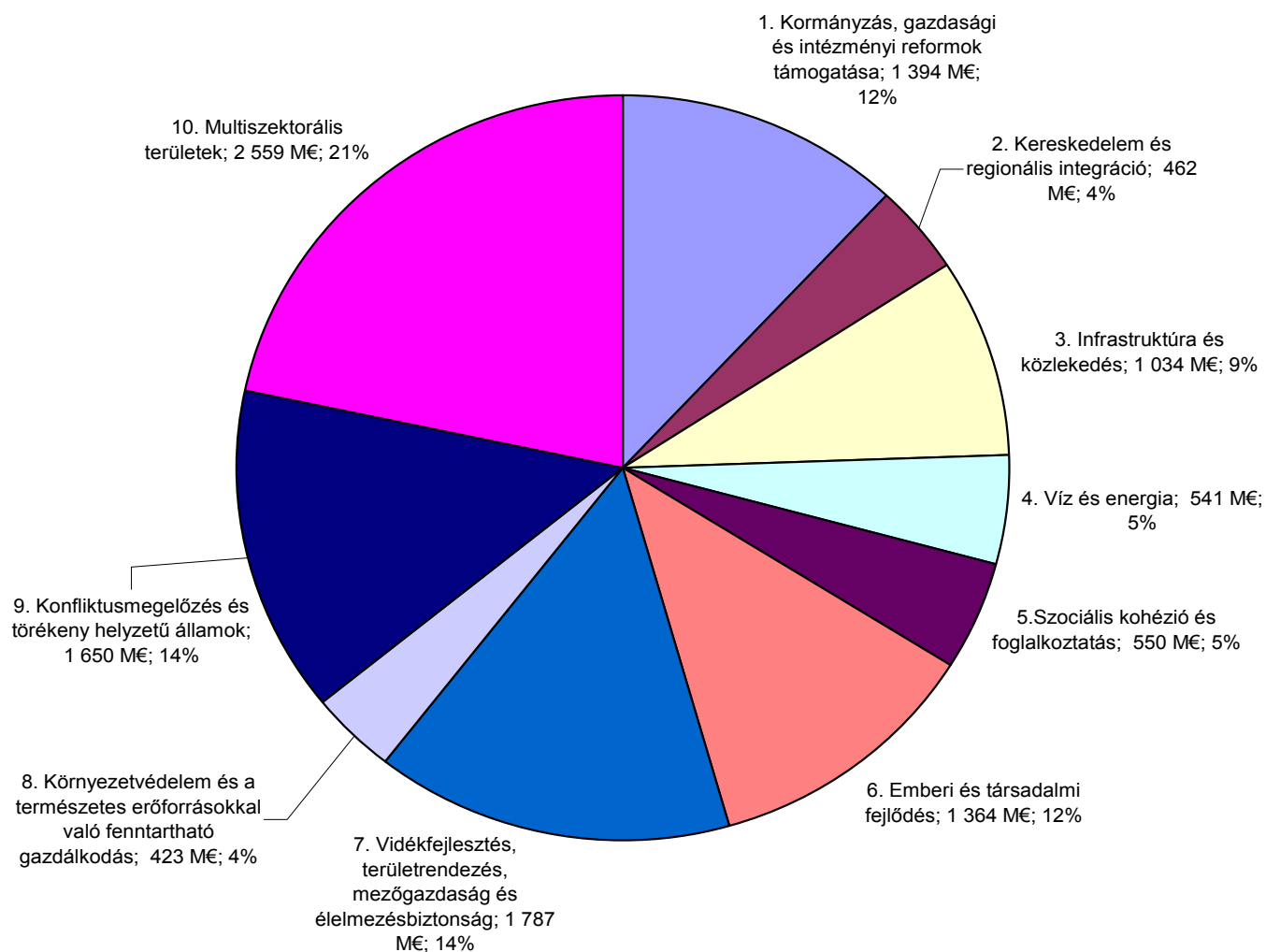
A Bizottság folytatja a millenniumi fejlesztési célok elérésére irányuló munkát, melyek 2010-ben jelentős nemzetközi felülvizsgálat tárgyát fogják képezni.

1. diagram: a hivatalos fejlesztési támogatás (ODA) ágazati megoszlása

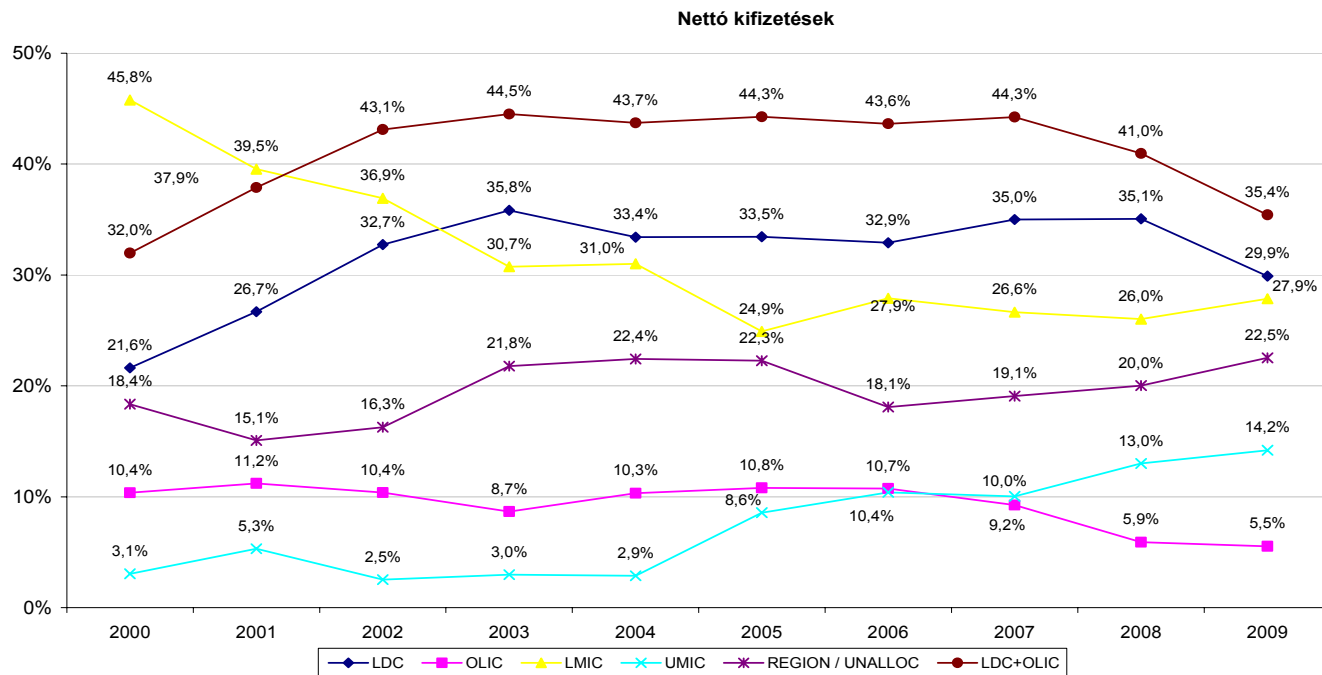
A 2009-es kötelezettségvállalások (millió EUR)
Az Európai Bizottság által kezelt ODA-források.

2. diagram: Az európai konszenzus: az uniós fejlesztési együttműködéshez kapcsolódó területek

A 2009-es kötelezettségvállalások (millió, EUR)
Az Európai Bizottság által kezelt ODA-források.

3. diagram: 2000-2009 Szegénységgel kapcsolatos törekvések

2000-2003 Az Európai Bizottság jelentése a DAC felé (ugyanazon módszer alapján: LDC/LIC országspecifikus felosztás (beleértve az EBB- /összes kifizetéseket is)

2004 Az éves jelentés adatai

2005, 2006, 2007 Az éves jelentések adatai a DAC 2006-ban aktualizált kedvezményezettlistája alapján

A 2008-as éves jelentés adatai - A DAC 2008-ban aktualizált kedvezményezettlistája alapján.

2009 Az éves jelentéstétel ideiglenes adatai - A DAC 2008-ban aktualizált kedvezményezettlistája alapján.

LDC : legkevésbé fejlett országok

OLIC : egyéb alacsony jövedelmű országok

LMIC : közepes jövedelmű országok, alsó jövedelemkategória

UMIC : közepes jövedelmű országok, felső jövedelemkategória

REGION / UNALLOC : regionális programok és felosztatlan források

A legkevésbé fejlett országok százalékos részesedésének csökkenése részben az összes ODA kifizetés, különösen a regionális/felosztatlan programoknak nyújtott kifizetések növekedésével magyarázható. Ezekből a programokból a legszegényebb országok is részesültek.

A 2008-tól érvényes DAC-lista értelmében számos ország az egyéb alacsony jövedelmű ország (OLIC) kategóriából a közepes jövedelmű országok alsó kategóriájába került: Kamerun, Zöld-foki-szigetek, India, Moldovai Köztársaság, Mongólia, Nicaragua és a Kongói Köztársaság.